

Riešenie nezrovnalostí v implementačnej praxi

JUDr. Peter Szczeczina
Ing. Katarína Vallová
Mgr. Zuzana Bollová

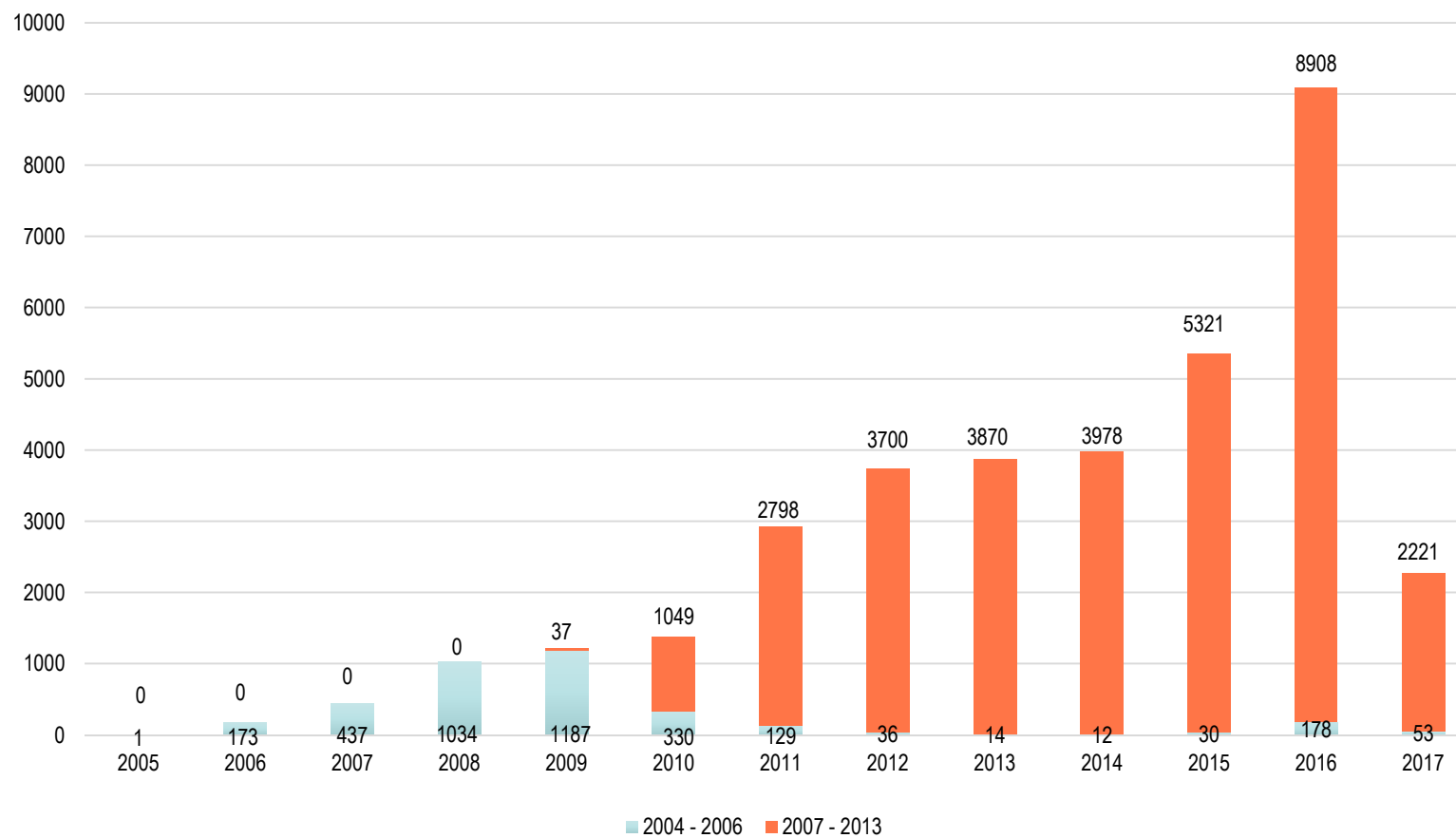

Európska únia

8. decembra 2017

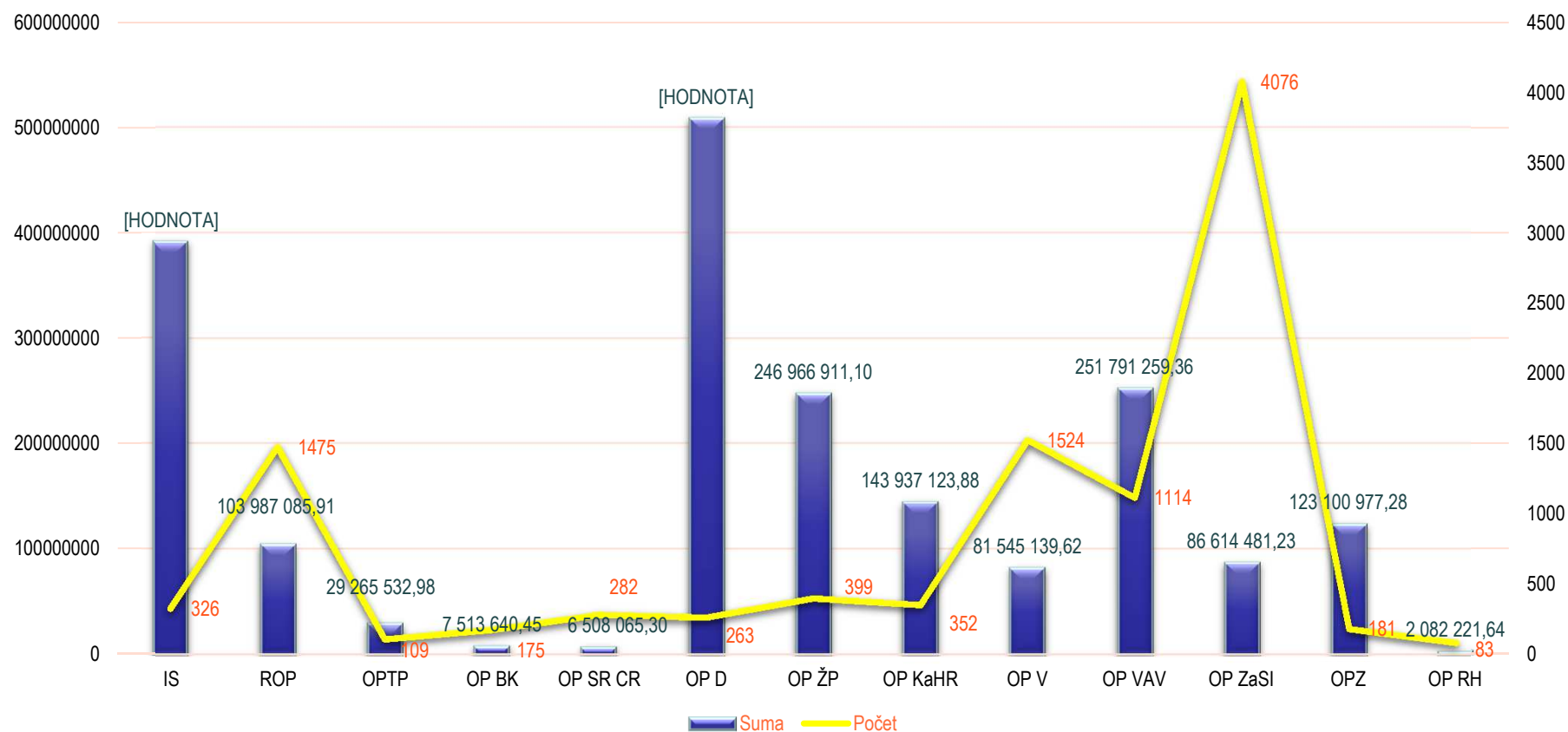

Vývoj počtu spracovaných dokladov nezrovnalostí podľa rokov 2005 – 2017 (stav k 25.05.2017)

Zdroj: MF SR, CO

Suma a počet (spolu 10 359) nezrovnalostí oznámených CO k 25.05.2017

Zdroj: MF SR, CO

Nezrovnalosti odpočítané v žiadostiach o platbu na EK v programovom období 2007 – 2013 (stav k 31.3.2017)

OP 2007 - 2013 (stav k 31.3.2017)	Vysporiadané individuálne nezrovnalosti	Kumulatívna suma IN odpočítaných zo ŽoP na EK	Vysporiadané systémové nezrovnalosti	Kumulatívna suma SN odpočítaných zo ŽoP na EK	IN + SN odpočítané v ŽoP na EK
	Zdroj EÚ	Zdroj EÚ	Zdroj EÚ	Zdroj EÚ	Zdroj EÚ
OP Vzdelávanie	9 120 127,10	21 912 361,66	159 960,91	3 193 218,24	25 105 579,90
OP Zamestn. a sociálna inklúzia	12 305 740,94	17 880 578,83	5 487 440,61	21 005 480,79	38 886 059,62
OP Informatizácia spoločnosti	1 068 361,11	3 814 526,06	511 936,96	88 034 673,38	91 849 199,44
OP Životné prostredie (ERDF + KF)	11 487 360,29	11 506 546,27	171 056,20	47 716 918,39	59 223 464,66
Regionálny OP	13 265 609,93	14 360 417,02	4 000 025,37	47 981 619,82	62 342 036,84
OP Doprava (ERDF + KF)	194 695 848,37	194 695 848,37	1 202 153,33	118 425 947,29	313 121 795,66
OP Zdravotníctvo	223 718,93	3 592 847,42	4 991 897,50	34 836 869,31	38 429 716,73
OP Konkurenc. a hosp. rast	4 405 649,08	17 785 322,17	168 637,33	28 179 203,48	45 964 525,65
OP Technická pomoc	3 018 163,32	8 805 755,13	0,00	220 848,08	9 026 603,21
OP Bratislavský kraj	607 300,25	860 819,23	1 639 812,25	4 197 399,37	5 058 218,60
OP Výskum a vývoj	3 216 364,68	9 761 284,48	44 501 433,65	104 065 280,48	113 826 564,96
OP Rybné hospodárstvo	500 216,68	500 216,68	38 319,50	227 335,61	727 552,29
Spolu	253 914 460,68	305 476 523,32	62 872 673,61	498 084 794,24	803 561 317,56
OP Cezhraničnej spolupráce SR-ČR	969 313,73	2 437 823,77	21 113,33	435 801,15	2 873 624,92
OP INTERACT II	68 121,99	68 121,99	0,00	0,00	68 121,99
Spolu	254 951 896,40	307 982 469,08	62 893 786,94	498 520 595,39	806 503 064,47

? KEDY MÔŽE VZNIKNÚŤ NEZROVNALOSŤ

1. Hodnotenie a výber žiadostí

- ✓ kritéria pre výber projektov (hodnotiace a výberové)
 - ✓ kontrola formálnej správnosti žiadostí
 - ✓ odborné hodnotenie žiadostí
 - ✓ výber a schvaľovanie žiadostí o NFP
-
- ❖ chýbajúca objektívnosť hodnotiaceho procesu
- protežovanie projektov
 - ❖ nekorektné pridelovanie bodov pridelené počas výberového konania –
netransparentné princípy
 - ❖ pre nenáležité posúdenie – overenie prevádzkovej, finančnej a administratívnej
kapacity (všetci zamestnanci pracujúci na projekte pracujú externe)
 - ❖ nezohľadňuje sa faktor ekonomicky najvýhodnejšej ponuky
 - ❖ nejednotný postup hodnotiteľov pri posudzovaní oprávnenosti identického typu
výdavku v rámci rôznych žiadostí o NFP
 - ❖ podpísanie oznámenia o schválení žiadosti o NFP pred schválením záverečnej
správy zo zasadnutia výberovej komisie

Príklady

- zahrnuté výdavky boli neoprávnené, nereálne alebo irelevantné pre vecný zámer projektu (nákup zariadenia nerelevantného pre projekt, vysoké náklady v porovnaní s poskytnutou službou)
- spoločnosť založená tesne pred začiatkom projektu, nevykazovala žiadne aktivity pred realizáciou projektu, ESF výdavky sa použili na financovanie novej spoločnosti
- nesprávne pracovné výkazy, nepomerne uplatňované výdavky, výdavky za zariadenia sa účtujú v plnej výške na projekt, pričom sa používajú aj na účely mimo projektu
- nesprávne vykázané mzdové výdavky, nepreukázaná oprávnenosť výdavkov, zmluvy na nárokovanie výdavkov buď neboli podpísané vôbec alebo po dátume výkonu práce
- mzdové výdavky boli vykazované na základe rozpočtu projektu, nie na základe reálne čerpaných hodín.
- chýbajúce podporné dokumenty (semináre boli podložené len osnovou školenia, prezentácie, školiace materiály chýbali, neboli predložené ani dodatočne)

- zmena povahy a podmienok vykonávania projektu - 5 ročná doba udržateľnosti projektu, prijímateľ má nárok len na alikvotnú časť hodnoty tovaru, počas ktorej bol tovar využívaný na vykonávanie projektu, alikvotný podiel hodnoty tovaru za obdobie jeho využívania už iným subjektom ako prijímateľom je nad rámec oprávnenia

Príklady – porušenie postupov verejného obstarávania

- použitie diskriminačných kritérií (podmienok účasti) preferujú sa konkrétne služby, tovar.
- porušenie postupov verejného obstarávania – nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania, transparentnosti, diskriminácie, rozdelenie zákaziek na zákazky s nízkou hodnotou (dvaja z troch uchádzačov predložili dokumenty v rovnaký deň, keď sa zverejnilo oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, informovaní vopred)

Príklady – porušenie postupov verejného obstarávania

- zmanipulovaný tender – zadávacie podmienky boli prispôsobené na mieru víťaznej firme (napr. výška tržby, nadhodnotená výška zmluvných pokút je vyššie bodovo hodnotená ako samotná cena ponuky)
- vágne a nejednoznačne definované zadávacie podmienky - požiadavka na doloženie v minulosti skolaudovaných stavieb, jedine víťaz predložil notársky overené kolaudačné rozhodnutie a ostatní účastníci notársky overené referenčné listy
- použitie diskriminačných kritérií výberu – diskriminačne vysoký obrat
- prísna špecifikácia technických požiadaviek – priame odkazy na konkrétne výrobky bez uvedenia ekvivalentu zariadenia alebo materiálu
- hodnotenie projektov aj zástupcami prijímateľov

KONKRÉTNE POSTUPY PRI VRÁTENÍ PRÍSPEVKU

- Konkrétny postup vymáhania nezrovnalosti je závislý od toho, či prijímateľ dobrovoľne vysporiada finančné vzťahy vykonaním započítania pohľadávok alebo vrátením vyplateného NFP na základe žiadosti o vrátenie (§41 ods. 1 a 4, §41a ods. 1 a §42 ods. 2 až 7 zákona o príspevku z EŠIF)
- Dôvod a výška NFP, ktorý sa žiada vrátiť späť, je obsiahnutý v žiadosti o vrátenie, ktorá je súčasťou správy o zistenej nezrovnalosti alebo je obsiahnutá v odstúpení od zmluvy o poskytnutí NFP
- V prípade, ak k dobrovoľnému vráteniu NFP alebo jeho časti nedôjde, právny poriadok SR upravuje tri základné spôsoby postupu a súčasne určuje pravidlá, kedy sa ktorý spôsob aplikuje:
 - V prípade, ak nezrovnalosť predstavuje porušenie finančnej disciplíny podľa §31 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov, nezrovnalosť sa rieši v správnom konaní o porušení finančnej disciplíny, ktoré vedie Úrad vládného auditu (výsledkom je pohľadávka z rozhodnutia)
 - V prípade, ak je nezrovnalosť dôsledkom porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania, postupuje sa podľa §41 a § 41a zákona o príspevku z EŠIF (výsledkom je pohľadávka z rozhodnutia)
 - Ak je nezrovnalosť porušením zmluvy alebo všeobecne-záväzných predpisov, ide o pohľadávku z príspevku, ktorá sa vymáha prostredníctvom súdneho konania podľa CSP

PORUŠENIE PRAVIDIEL A POSTUPOV VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA - ŠPECIFIKÁ POSTUPU

- Postup je s účinnosťou od 1. júna 2017 nanovo upravený v § 41 a v §41a zákona o príspevku z EŠIF
- Nové znenie oboch ustanovení by malo lepšie reflektovať implementačnú prax a jednoznačne oddeliť, dokedy poskytovateľ koná ako zmluvná strana zmluvy o poskytnutí NFP (§41 ods. 1 až 4) a odkedy koná ako správny orgán podľa správneho poriadku (§ 41 ods. 5 a 6)
- Toto dôsledné oddelenie postavenia poskytovateľa by malo mať zásadný vplyv na uplatňovania nárokov prijímateľov v rámci prvej alebo druhej etapy, t.j. napr. na definitívnu elimináciu správnych žalôb na preskúmanie správ o zistených nezrovnalostiach

PORUŠENIE ZMLUVY O POSKYTNUTÍ NFP - ŠPECIFIKÁ POSTUPU

- Subjektom, ktorý vymáha nezrovnalosti, je poskytovateľ, t.j. riadiaci orgán alebo sprostredkovateľský orgán (§ 89 CSP v spojení s § 8 ods. 5 zákona o príspevku z EŠIF)
- K vymáhaniu nezrovnalosti dochádza počas trvania zmluvy o poskytnutí NFP alebo na základe odstúpenia od nej
- Zmluva o poskytnutí NFP zakladá obchodnoprávny vzťah, preto aj nároky uplatňované na jej základe majú obchodnoprávnu povahu – dôraz na objektívnu zodpovednosť, typicky za neoprávnenosť výdavkov, ktorá je dôsledkom nezrovnalosti, ktorú však nemusel spôsobiť prijímateľ

VYMÁHANIE NEZROVNALOSTI NA ZÁKLADE PRÁVA EÚ

- Nie sú praktické skúsenosti s týmto postupom
- Postup je založený na rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ:
 - vec C-383-385/06 (body 40, 48, 49, 56, 59): Príslušným článkom vo všeobecnom nariadení o povinnosti členských štátov vymáhať nezrovnalosti (ide o čl. 70 nar. 1083/2006, resp. čl. 122 nar. 1303/2013) sa ukladá členským štátom povinnosť vymáhať prostriedky stratené v dôsledku zneužitia alebo nedbanlivosti, a to bez potreby úpravy zverenia tejto právomoci v rámci vnútroštátneho práva. ... Uplatnenie vnútroštátneho práva nesmie mať negatívny vplyv na uplatnenie a účinnosť práva Spoločenstva. O takýto prípad by išlo najmä vtedy, ak by takéto uplatnenie vnútroštátneho práva prakticky znemožňovalo vymáhanie protiprávne pridelených prostriedkov
 - vec C – 465/10 (body 32, 33, 35, 38-41, 47, 49, 50, 55-57) - Príslušný článok vo všeobecnom nariadení o povinnosti členských štátov vymáhať nezrovnalosti predstavuje právny základ, ktorý vnútroštátnym orgánom umožňuje, a to bez potreby úpravy zverenia tejto právomoci v rámci vnútroštátneho práva, vymáhať od príjemcu späť celú dotáciu poskytnutú z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

DISKUSIA

ZÁVER

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ
A PRAJEME PEKNÝ ZVYŠOK DŇA

